

Park
KULTUROWY
Nowa Huta

**informator
konsultacyjny**

Mając na uwadze unikatowość układu urbanistycznego i ponadczasowość architektury oraz tożsamość i związek mieszkańców z historią, kulturą i przestrzenią miejską Nowej Huty, Miasto Kraków zleciło opracowanie szczegółowego Planu Ochrony dla Parku Kulturowego Nowa Huta.

Dokument stworzony przez zespół specjalistów pod kierunkiem prof. Zbigniewa Myczkowskiego dostępny jest w Biuletynie Informacji Publicznej:

www.bip.krakow.pl/?dok_id=81995.

W informatorze przedstawiamy jego najważniejsze wnioski i założenia.

Zawartość informatora

Dlaczego warto chronić Nową Hutę

4

Park Kulturowy i Plan Ochrony
- podstawowe pojęcia

6

Park Kulturowy - szansą dla Nowej Huty

8

Co się nie zmieni po utworzeniu Parku

13

Park Kulturowy Nowa Huta – obowiązki
mieszkańców

14

Gdzie zdobywać informacje. Plan konsultacji

15

Mapa spotkań

16

Notatnik

18

Dlaczego warto chronić Nową Hutę

Nowa Huta perłą architektury i planowania przestrzennego

Nowa Huta to miasto (dziś pięć krakowskich dzielnic: XIV Czyżyny, XV Mistrzejowice, XVI Bieńczyce, XVII Wzgórza Krzesławickie, XVIII Nowa Huta), powstałe od 1949 r. na terenach kilku podkrakowskich wsi dla pracowników kombinatu metalurgicznego. Dziś mieszkańcy Nowej Huty stanowią około 30% mieszkańców całego Krakowa. Układ urbanistyczny, zaprojektowany przez Tadeusza Ptaszyckiego z zespołem, wzorowany był na renesansowych założeniach miasta idealnego i przedwojennej, amerykańskiej koncepcji „jednostki sąsiedzkiej”. Na architekturze swoje piętno odcisnął socrealizm (do 1956 r.) oraz socmodernizm, a także modernizm przedwojenny (domy Adamskiego). Projektując miasto zadbano nie tylko o funkcje mieszkalne budynków, ale również o dostępność usług publicznych (sklepy, żłobki, przedszkola, szkoły, przychodnie, teatr, kina, urzędy) oraz terenów zielonych (parki, place) i rekreacyjnych (place zabaw, zalew).

Założenie urbanistyczne Nowej Huty jest jedną z najlepszych realizacji architektonicznych w Polsce i na świecie po II wojnie światowej. Jest przykładem wzorcowej architektury i planowania przestrzennego.

Niestety od lat 80. XX w. następowała stopniowa degradacja Nowej Huty, przede wszystkim jej najstarszej części. Idea utworzenia na tym terenie Parku Kulturowego pozwala rozbudzić zainteresowanie Nową Hutą i pielęgnować świadomość o wyjątkowości tego miejsca.

Nowa Huta jest miejscem szczególnym i jako takie już obecnie objęta jest kompleksową ochroną, wynikającą z wpisu w 2004 r. jej układu urbanistycznego do rejestru zabytków oraz z zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Plany miejscowe, zawierające bardzo precyzyjne unormowania w zakresie kształtowania

zabudowy i zagospodarowania przestrzennego, stanowią zasadnicze zabezpieczenie wyjątkowych walorów „starej” Nowej Huty. Utworzenie Parku Kulturowego stanowić zatem będzie dodatkową motywację do ochrony i kształtowania wizerunku tego rejonu miasta, uszczegóławiając i rozwijając zapisy planów miejscowych oraz uzupełniając zapisy ochrony konserwatorskiej.

Park Kulturowy i Plan Ochrony – podstawowe pojęcia

Park Kulturowy - jest formą ochrony zabytków, przewidzianą dla ochrony krajobrazu kulturowego, tj. postrzeganej przez ludzi przestrzeni. Ochronie poddany byłby unikalny układ urbanistyczny tzw. „starej Nowej Huty”, zawierający reprezentatywne budownictwo socrealistyczne i socmodernistyczne, wraz z uzupełniającą tę zabudowę zielenią.

Plan Ochrony Parku Kulturowego – jest specjalistycznym opracowaniem o bardziej obszernym i szczegółowym charakterze. Analizuje problemy obszaru planowanej ochrony w wielu aspektach, wykraczając poza zakres regulacji prawnych, dotyczących Parku Kulturowego. Plan ochrony zawiera wskazania i wyznacza kierunki działania Miasta w sferach: społecznej, ochrony konserwatorskiej, infrastruktury i komunikacji, kształtowania walorów widokowych, gospodarowania i kształtowania zieleni, kształtowania ładu przestrzennego i estetyki oraz polityki informacyjnej, dla jak najpełniejszego osiągnięcia celu, jakim jest ochrona krajobrazu kulturowego. Plan Ochrony Parku Kulturowego ma zapewnić zrównoważony rozwój Nowej Huty.

Obszar Parku Kulturowego – obejmuje przede wszystkim tzw. „starą” Nową Hutę, której układ urbanistyczny jest już wpisany do rejestru zabytków. Projektowany obszar Parku Kulturowego to teren położony między ulicami: Bieńczyką, Kocmyrzowską, Bulwarową, Klasztorną, Odmętową, ścieżką wzdłuż krawędzi skarpy nowohuckiej, następnie ul. Padniewskiego, Tomickiego i al. Jana Pawła II. Dodatkowo w obszar Parku włączone byłoby Centrum Administracyjne dawnego kombinatu z sięgaczem w postaci alei Solidarności oraz zespół klasztorny w Mogile.

Park Kulturowy a mieszkańcy Nowej Huty

Plan Ochrony zwraca uwagę na szczególne związki mieszkańców z Nową Hutą, które trzeba pielęgnować, dbać o ich jakość życia

Mieszkańcy Nowej Huty świadomi są swojej odrębności i unikalnego charakteru dzielnicy, niegdyś niezależnego miasta, dlatego tutaj, jak nigdzie indziej w Krakowie, daje się zaobserwować liczne inicjatywy lokalnej społeczności, która pragnie dostosować przestrzeń do zmieniających się potrzeb. Działalność ta wymaga określenia reguł, które odpowiednio ukierunkują energię społeczną oraz chęć ochrony najbliższego otoczenia i jego naprawy.

Park Kulturowy

– szansą dla Nowej Huty

Biorąc pod uwagę główne założenia Planu Ochrony, Miasto zamierza podjąć działania, które mogą być zrealizowane po utworzeniu Parku Kulturowego:

W sferze społecznej

- Poprawa oferty spędzania wolnego czasu, wspieranie inicjatyw dla dzieci i młodzieży, aktywizacja seniorów. Rozbudowa oferty rekreacyjnej, modernizacja obiektów sportowych, obiektów związanych z edukacją, nauką i kulturą, doposażenie ich do współczesnych standardów.
- Odtworzenie życia artystycznego – preferencje dla galerii sztuki, wsparcie prężnie działających instytucji kultury o zasięgu ponadlokalnym.
- Preferencyjne stawki czynszu dla rzemiosła, ochrona istniejących zakładów i warsztatów.
- Stworzenie w jednym z lokali gminnych siedziby organizacji pozarządowych.

W sferze ochrony konserwatorskiej

- Konsekwentne działania na rzecz otrzymania przez obszar Parku Kulturowego Nowa Huta statusu Pomnika Historii.
- Dbałość o obiekty zabytkowe – od prac konserwatorskich po promocję. Ochrona najważniejszych budowli nowohuckich, m.in. przez regularne dofinansowanie ze środków SKOZK.
- Rozpoczęcie procedury wpisu do rejestru zabytków nieruchomości szerszej grupy obiektów. Objęcie ścisłą ochroną Teatru Ludowego, a także budynków Centrum Administracyjnego kombinatu.
- Odtworzenie dawnych latarni oraz zawieszenie żeliwnych lamp w podcieniach przy Placu Centralnym.
- Opracowanie zindywidualizowanych szczegółowych projektów zagospodarowania wnętrz osiedlowych, dostosowanych do współczesnych potrzeb mieszkańców, poprzedzone konsultacjami z mieszkańcami osiedla.

W sferze gospodarowania i kształtowania zieleni

- Poprawa jakości środowiska poprzez pielęgnację i uzupełnianie struktury zieleni miejskiej.
- Rekompozycja i wzbogacenie funkcjonalne placu przy Centrum Administracyjnym.
- Zagospodarowanie rekreacyjno-parkowe fragmentu skarpy między osiedlem Centrum E a Nowohuckim Centrum Kultury zgodnie ze wskazaniami mieszkańców.
- Poszerzenie i rewitalizacja zielonych terenów rekreacyjnych między NCK a ul. Tomickiego, na skarpie nowohuckiej przy osiedlach: Centrum E i Na Skarpie oraz wokół Zalewu Nowohuckiego poprzez wyznaczenie i zagospodarowanie terenów piknikowych oraz terenów sportów amatorskich: jogging, nordic-walking, skatepark, BMX-park, ściany wspinaczkowe, street workout.
- Utworzenie Parku Rzecznego Dłubnia.

W niektórych miejscach zaprojektowane otwarte wnętrza architektoniczne zostały skutecznie zaanektowane przez nadmiernie wybijającą zielenią oraz wszechobecne samochody.

W sferze infrastruktury i komunikacji

- Uporządkowanie dzikich parkingów i zdewastowanych przez samochody trawników.
- Tworzenie parkingów podziemnych.
- Ochrona i pielęgnacja sieci ciągów pieszych, rozbudowa tras rowerowych, spacerowych i terenów rekreacyjnych.
- Weryfikacja i usunięcie zbędnych znaków drogowych i drogowaskazów.
- Odnowa infrastruktury technicznej komunikacji miejskiej.

Plac Centralny. Stan obecny i wizualizacje wariantów odnowionej zieleni.

W sferze kształtowania walorów widokowych

- Ochrona i ucztylenie osi, ciągów i punktów widokowych umożliwiających bliskie i dalekie widoki na charakterystyczne elementy zagospodarowania obszaru, ze szczególnym uwzględnieniem widoków wyróżniających się.
- Ucztylenie widoku na osi Solidarności, przywrócenie dominanty Centrum Administracyjnego, iluminacja obiektu.
- Promocja i „odkrywanie” nadal nieuświadomionych powszechnie walorów widokowych.

Mieszkańcy będą mieli wpływ, na to, jak ma wyglądać reprezentacyjne miejsce Nowej Huty.

W sferze kształtowania ładu przestrzennego i estetyki

- Uporządkowanie kwestii reklam w przestrzeni publicznej, według podobnych zapisów, jak obowiązujące w Parku Kulturowym Stare Miasto.
- Szczególna dbałość o fasady budynków, zieleni oraz piesze i rowerowe ciągi komunikacyjne na Placu Centralnym – reprezentacyjnym miejscu Nowej Huty.
- Przywrócenie reklamy neonowej zamiast szpetnych szyldów (ale też banerów, naklejek w oknach wystawowych i innych wydruków wielkoformatowych).
- Dostosowanie standardów małej architektury wewnątrz osiedli do potrzeb m.in. rodzin z dziećmi, ludzi starszych, osób niepełnosprawnych.
- Uzupelnienie brakujących ławek – zmniejszenie odstępu między nimi.
- Stała walka z graffiti.

Co nie zmieni się w Nowej Hucie?

Układ drogowy w obszarze Parku Kulturowego Nowa Huta nie będzie rozbudowywany. Obszar Parku Kulturowego Kraków Nowa Huta jest dość dobrze obsługiwany przez transport zbiorowy - autobus, tramwaj, dlatego w tym zakresie również nie przewiduje się znaczących zmian. Sieci energetyczna, ciepłownicza, wodno-kanalizacyjna oraz odwodnienia obejmują cały obszar Parku Kulturowego i nie muszą być uzupełniane.

układ
drogowy

Regulacje Parku Kulturowego nie będą dotyczyć wnętrza lokali ani klatek schodowych. Obejmą jedynie to, co jest widoczne z zewnątrz, czyli układ urbanistyczny, bryły budynków, elewacje, krajobraz. Przepisy będą podobne do tych, które w ramach Parku Kulturowego wprowadzono w Starym Mieście, nie będą jednak tak rygorystyczne.

wnętrza
budynków

Przepisy przyszłego parku kulturowego nie będą działać wstecz, tj. zobowiązywać do dostosowywania się do nowych przepisów w zakresie już wymienionej stolarki okiennej lub drzwiowej, czy też elewacji budynków, które zostały już uprzednio wyremontowane/ocieplone. Wymogi dotyczące konieczności zachowania lub odtworzenia detali architektonicznych, zastosowania odpowiedniej kolorystyki czy materiałów będą się odnosić do remontów przyszłych, przeprowadzanych po wejściu w życie przepisów parku kulturowego. **Nie będzie to dotyczyć oczywistych samowoli budowlanych, czyli robót budowlanych wykonanych w sprzeczności z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.**

przepisy nie
będą działać
„wstecz”

W przypadku tablic reklamowych, szyldów - będzie odpowiedni czas na dostosowanie się do nowych przepisów, podobnie jak to miało miejsce na Starym Mieście.

tablice
reklamowe
i szyldy

Park Kulturowy Nowa Huta – obowiązki mieszkańców

Przepisy wprowadzone w wyniku utworzenia Parku Kulturowego w Nowej Hucie będą miały ograniczony zakres, dotyczący przede wszystkim regulacji działalności usługowej i handlowej.

Ponadto na terenie Parku obowiązywać będą ograniczenia dotyczące termomodernizacji, polegającej na obłożeniu budynku styropianem: ocieplenia zewnętrzne będą dopuszczalne w przypadkach, gdy budynek nie posiada dekoracji architektonicznej lub wystrój elewacji jest bardzo skromny.

Plan Ochrony przewiduje potrzebę opracowania gminnego programu wsparcia finansowego robót budowlanych związanych z remontami elewacji budynków, które powinny być przeprowadzane zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi w taki sposób, aby zachować detale architektoniczne.

Obecnie wsparcie finansowe remontów możliwe jest w formie dotacji celowej na prowadzenie prac przy obiektach indywidualnie wpisanych do rejestru zabytków (np. budynki osiedli Centrum A, Centrum B, Centrum C i Centrum D).

Utworzenie Parku Kulturowego stworzy możliwość pozyskiwania finansowania na realizację różnych działań również ze źródeł zewnętrznych, innych niż gminne.

Plan konsultacji

Gdzie zdobywać informacje?

Projekt Planu

Projekt Planu Ochrony jest dostępny w Biuletynie Informacji Publicznej, pod adresem:

www.bip.krakow.pl/?dok_id=81995

Spotkania

Proces konsultacyjny rozpocznie się spotkaniem Open Space dla wszystkich zainteresowanych.

W miesiącach maj-czerwiec na każdym z wymienionych poniżej obszarów odbędzie się spotkanie konsultacyjne powiązane ze specyfiką danej okolicy. W zależności od potrzeb i zmian, jakie w danym obszarze przyniesie Park Kulturowy spotkania będą mieć formę warsztatów, spotkań inspiracyjnych lub spacerów badawczych. Spotkania konsultacyjne odbędą się w następujących siedmiu obszarach:

1. Centrum A, Centrum B, Centrum C, Centrum D, Centrum E
2. Krakowiaków, Sportowe, Zielone, Górali, Szkolne
3. Teatralne, Urocze, Zgody, Słoneczne, Szklane Domy
4. Kolorowe, Spółdzielcze, Handlowe, teren wokół NCK (ul. Padniewskiego, Tomickiego)
5. Hutnicze, Ogrodowe, Stalowe, Wandy, Willowe,
6. Na Skarpie, Młodości, okolice Szpitala Żeromskiego, Mogiła
7. Okolice Zalewu Nowohuckiego, Krzestawice, Centrum Administracyjne HTS

mapa
obszarów
organizacji
spotkań
str.16-17

Szczegółowy harmonogram procesu dostępny będzie na stronach:

www.krakow.pl/kultura

www.pracowniaobywatelska.pl

Składanie wniosków

Wnioski do projektu Parku Kulturowego oraz Planu Ochrony można kierować na adres: kd.umk@um.krakow.pl

Obszary organizacji spotkań:

3
Teatralne
Uroczce
Zgody
Słoneczne
Szkłane Domy

4
Kolorowe
Spółdzielcze
Handlowe
Teren wokół NCK
(ul.Tomickiego,
Padniewskiego)

maj- czerwiec

**spacery badawcze
warsztaty
inspiratoria**

1
Centrum A
Centrum B
Centrum C
Centrum D
Centrum E

2 Krakowiaków
Sportowe
Zielone
Szkolne
Górali

7 Okolice Zalewu
Nowohuckiego
Krzestawice
Centrum
Administracyjne HTS

5 Hutnicze
Ogrodowe
Stalowe
Wandy
Willowe

6 Na Skarpie
Młodości
Okolice Szpitala Żeromskiego
Mogiła

Więcej informacji

www.krakow.pl/kultura

www.pracowniaobywatelska.pl

Wnioski

email: kd.umk@um.krakow.pl

 Kraków

